

การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

A Study of The Rachawinit School Student Care System Under

Bangkok Primary Educational Service Area Office

ปณชนิต จันทร์สิงห์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เฉลิมวงศาเวช²

Panchanit Chansing¹ Asst. Prof. Dr.Wallapa Chalermvongsavej²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือกับครูผู้สอนของโรงเรียนราชวินิต จำนวน 145 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 3 ท่าน นำเนื้อหาที่ได้มาตรวจสอบเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต อยู่ในระดับมาก
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต พบความสัมพันธ์จำนวน 9 คู่ ได้แก่ 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 7) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 8) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการคัดกรองนักเรียน และ 9) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 3. แนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ด้าน 16 แนวทาง

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

²Student of M.Ed. Program in Educational Administration, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

²รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

²Associate Dean for Academic Affairs and Director of M.Ed. Program in Educational Administration, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ปณชนิต จันทร์สิงห์, panchanitcs@gmail.com

รับเมื่อ 18 เมษายน 2567 แก้ไข 12 มิถุนายน 2567 ตอรับ 16 มิถุนายน 2567

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to study the Rachawinit School student care system under the Bangkok Primary Educational Service Area office, 2) to study the relationship between the Rachawinit School student care system, and 3) to study guidelines for promoting the Rachawinit School student care system. This research was mixed methods research, collecting quantitative data by questionnaire with teachers of Rachawinit School, totaling 143 people, in which the data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation, while qualitative data were collected by interviewing three key informants. Content examination was conducted through triangulation method, and then the data were analyzed to create guidelines for promoting the Rachawinit School student care system.

The research found that

1. The Rachawinit School student care system was at a high level.
2. The results of Pearson correlation analysis during the operation of the Rachawinit School student care system revealed four pairs of relationships: 1) Student care system had a high positive relationship with prevention and problem – solving. 2) Student care system had a moderate positive relationship with student promotion and development. 3) Prevention and problem – solving had a moderate positive relationship with knowing students individually. 4) Prevention and problem – solving had a moderate positive relationship with knowing students individually. 5) Prevention and problem – solving had a moderate positive relationship with referring students. 6) Prevention and problem – solving had a low positive relationship with student promotion and development. 7) Prevention and problem – solving had a moderate positive relationship with student promotion and development. 8) Student care system had a moderate positive relationship with student screening. 9) Referring students had a low negative relationship with knowing students individually. Additionally
3. The guidelines for promoting the Rachawinit School student care system consisted of five dimensions with 16 guidelines.

Keywords: Student Care System, Primary School Bangkok

ภูมิหลัง

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีประกอบกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและระบบการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ การติดเกม มีความรู้สึกกังวลด้านการเรียน การสอบ และโอกาสในการศึกษาต่อเนื่องจากการปิดโรงเรียนเป็นเวลานานหลายเดือน รวมถึงมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเงินของครอบครัวเนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการปิดตัวลงของธุรกิจกระทบการถูกเลิกจ้างงาน ซึ่งผู้ประกอบการไม่สามารถหารายได้หรือทำงานได้ตามปกติ และด้วยเหตุประการนี้เด็กและเยาวชนจึงมีความเครียดและได้รับความรุนแรงในครอบครัวอันเกิดจากภาวะความเครียดของผู้ปกครอง (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ, 2563, หน้า 3) โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในคุณภาพชีวิตผู้เรียนจึงควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 13) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้ปลอดภัยมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติ ทั้งปวง อีกทั้งกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา โดยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นระบบที่มีความสำคัญมากในปัจจุบันสอดคล้องกับงานวิจัยของนวมินทร์ อินธิปัก (2562, หน้า 4) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนและพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมถึงนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูล สำหรับผู้บริหารในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

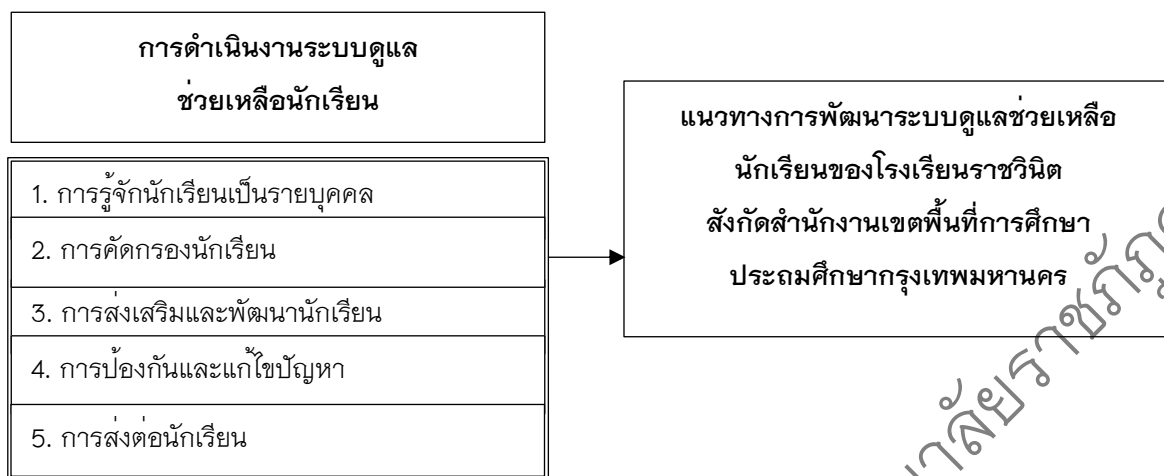
คำถามการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 143 คน (ข้อมูลโรงเรียนราชวินิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2565, หน้า 1) โดยวิธีการสุ่มตามจุดมุ่งหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างตามขั้นตอนโดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งค่าความเที่ยงของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยจากการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.902 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ โดยแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2554, หน้า 14)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ด้านการส่งต่อนักเรียน มีระดับการดำเนินงานมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีระดับการดำเนินงานมาก ด้านความรับผิดชอบ มีระดับการดำเนินงานมาก และด้านการคัดกรองนักเรียน มีระดับการดำเนินงานมาก ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต

n = 143

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.31	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.16	0.30	มาก
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.23	0.32	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.54	0.41	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.38	0.40	มาก
รวม	4.32	0.39	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต พบความสัมพันธ์จำนวน 9 คู่ ได้แก่ 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามาก 2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการส่งต่อนักเรียน 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 7) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 8) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการคัดกรองนักเรียน และ 9) การส่งต่อนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต

n = 143

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$		X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม	4.32	r	1					
		Sig.						
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.31	r	.535**	1				
		Sig.	0.000					
การคัดกรองนักเรียน	4.16	r	.276**	0.034	1			
		Sig.	0.001	0.684				

ตาราง 2 (ต่อ)

n = 143

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$		X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.23	r	.646**	0.118	0.042	1		
		Sig.	0.000	0.162	0.621			
การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.54	r	.729**	.542**	-0.094	.327**	1	
		Sig.	0.000	0.000	0.266	0.000		
การส่งต่อนักเรียน	4.38	r	.435**	-.216**	-0.063	.239**	0.042	1
		Sig.	0.000	0.010	0.453	0.004	0.621	

*มีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ .05

**มีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ .01

3. แนวทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ด้าน 15 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.1 สถานศึกษาควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ตรงกัน กำหนดเป้าหมายชัดเจน และเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ครูที่ปรึกษาควรทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคลและจดจำชื่อของนักเรียนในความรับผิดชอบให้ได้

3.3 ให้ความสำคัญกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีการวางแผนการเยี่ยมบ้าน กำหนดเยี่ยมบ้าน ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูลของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ด้านการคัดกรองนักเรียน

1. สถานศึกษาควรมีการวางแผนการคัดกรองนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมไปถึงสมาคมผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วม

2. ครูที่ปรึกษาของนักเรียนควรมีการศึกษาการใช้งานเครื่องมือแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้การประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจและให้ความรู้ในการใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน การวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

4. ครูที่ปรึกษาควรมีการปรับปรุงข้อมูลของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และควรมีกระบวนการส่งต่อ และแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับครูประจำวิชาที่เข้ามารับผิดชอบจัดการเรียนการสอน

5. สถานศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทางโรงพยาบาลในพื้นที่เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาเด็กหรือจิตแพทย์ให้เข้ามาช่วยเหลือในการคัดกรองนักเรียน

ด้านความรับผิดชอบ

1. ครูที่ปรึกษาควรสำรวจความต้องการของนักเรียนในความรับผิดชอบ และแนะแนวเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพของตนเอง

2. การจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีศักยภาพในการบรรจุบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษที่แตกต่างหากจากครูผู้สอนทั่วไป

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. สถานศึกษาควรมีการสร้างฐานข้อมูลในการติดต่อผู้ปกครองเพื่อใช้ในการติดต่อผู้ปกครองในนักเรียนบางรายที่มีปัญหาเป็นทางลับ

2. สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนว แบบมีทางเลือกเพื่อให้นักเรียนได้เลือกพัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสนใจหรือความสามารถ

ด้านการส่งต่อนักเรียน

1. สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนให้ชัดเจน ว่านักเรียนที่มีปัญหาและไม่สามารถศึกษาต่อในสถานศึกษาได้ประเภทใดควรมีการประสานงานส่งต่อไปที่ไหนจึงจะเหมาะสม

2. สถานศึกษาควรมีการชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจแนวทางของการส่งต่อนักเรียนให้ชัดเจน

3. สถานศึกษาควรมีการประสานงานศูนย์การศึกษาพิเศษในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อให้มีการส่งต่อและช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้อย่างถูกต้องต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิต อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด ด้านการส่งต่อนักเรียน มีระดับการดำเนินงานมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีระดับการดำเนินงานมาก ด้านความรับผิดชอบ มีระดับการดำเนินงานมาก และด้านการคัดกรองนักเรียน มีระดับการดำเนินงานมาก ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับขวัญเนตร มูลทองจาก (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิตทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน พบความสัมพันธ์จำนวน 9 คู่ ได้แก่

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเหตุผลมาจากเมื่อครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างราบรื่น

2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเหตุผลมาจากเมื่อครูมีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทำให้ไม่ต้องการให้สถานศึกษาส่งต่อให้หน่วยงานอื่น ๆ 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำกับการส่งต่อนักเรียน เป็นไปตามแนวคิดของศิริ โชคสกุล (2559, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีมาตรฐาน มีคุณภาพ เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. แนวทางทางการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชวินิตได้เป็น 5 แนวทาง ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 28) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นแนวคิดหลักที่ใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.1 ครูควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้รู้จักนักเรียนในทุกมิติ

3.2 สถานศึกษาควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนให้กับบุคลากรครูเพื่อให้ครูสามารถใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสนใจ

3.4 สถานศึกษาควรมีการจัดทำฐานข้อมูลการติดต่อผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นการติดต่อในทางลับเพื่อให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย

3.5 สถานศึกษาควรมีการกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนให้เครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ด้านการคัดกรองนักเรียน ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรนำวิธีการคัดกรองนักเรียนในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพ หรือการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยให้การคัดกรองนักเรียนทำได้ง่ายและประหยัดเวลามากขึ้น

1.2 ทางโรงเรียนจึงควรถอดบทเรียนการดำเนินงานว่าทั้งครูและเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนราชวินิต มีแนวทางการดำเนินงานอย่างไรและเผยแพร่ให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนที่มีนักเรียนในความรับผิดชอบจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในสองด้านนี้ควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินงานทั้งสองด้าน

1.3 โรงเรียนมีความจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนานักเรียนของครู ว่าหากนักเรียนได้รับการพัฒนาแล้วจะมีทิศทางการพัฒนาที่ดี หรือไม่ไม่สามารถศึกษาต่อได้จะไม่เกิดการสูญเสียเนื่องจากนักเรียนสามารถถูกส่งต่อไปยังสถานศึกษาแห่งใหม่ได้

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายการบริหารให้ครูเข้าไปส่งเสริมนักเรียนของตนเองตามความถนัดและเป็นไปในแนวทางที่ดี เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักเรียนระหว่างที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสร้างวัฒนธรรมการส่งต่อนักเรียนไปยังสถานศึกษาอื่นว่าถือเป็นเรื่องปกติที่ไม่ได้เป็นการทอดทิ้งนักเรียน

1.5 การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพควรมีการให้ความสำคัญกับการแจ้งข้อมูลผู้ปกครอง โดยควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยโดยใช้ตัวแปรตามตัวเดิมและใช้ตัวแปรต้นอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2.2 การศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการจัดการและช่วยสนับสนุนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2.3 การเปลี่ยนพื้นที่ในการศึกษา โดยอาจเลือกไปศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กหรือขนาดกลาง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล

2.4 การเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากครูเป็นนักเรียนที่รับการดูแลช่วยเหลือ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาประยุกต์กับแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษากำหนดให้เหมาะสมและทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญเนตร มุลทองจาด. (2564). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2554). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์
- ณัฐพัชร์ ทะไร. (2564). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตวังทองหลาง*. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 6(3), 199 – 205.
- นวมินทร์ อินธิปัก. (2562). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นุรมาน พิทักษ์สุสันต์. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3*. *การค้นคว้าอิสระ ค.ม. ยะลา*: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- โรงเรียนราชวินิต. (2565). *ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน*. สืบค้นจาก <https://rachawinit.ac.th>.
- รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุกมาส อังคุโชติ. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. หน่วยที่ 6 ในเอกสารการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- Ines Gil – Jaurena. (2015). *Student support services in open and distance education*. *Open Praxis*, 6(1), 3 – 4.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row.